

การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
A Study of Problems and Guidelines on Development of Child Development
Centers Administration in the Sahatsakhan District Area, Kalasin Province

ขวัญชนก กุลชะโมรินทร์¹ และ ธีระ ภูติ²
Kwunchanok Goonchamorin¹ and Theera Phudee²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

² กศ.ต. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพัฒนาการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาโดยรวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ($\mu = 2.22$) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\mu = 2.27$) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\mu = 2.17$) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ($\mu = 2.57$) 2) แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเรียงความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 2.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรตั้งงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการและจัดสรรครูผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน 2.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีสถานที่จอดรถรับ-ส่งเด็กเล็กที่สะดวกปลอดภัยอีกทั้งต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย 2.3) คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง และ 2.4) ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ / ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก / ปัญหาและแนวทางการพัฒนา

ABSTRACT

The objectives of this study were : 1) to investigate problems on development of child development centers administration in the Sahatsakhan district area, Kalasin province, and 2) to examine suggestions on guidelines about developing the child development centers administration in 4 aspects : personnel and management; buildings, the environment and safety; academic and curriculum activity aspect; and community participation and support. The population used in this study was 230 people comprising teachers and administrative committee members for development of child development centers in the Sahatsakhan district area, Kalasin province. The instrument used was a 5-rating scale questionnaire of which the reliability value was

0.96. Data analysis was conducted using mean (μ), standard deviation (σ), and frequency. The findings of study were: 1) the overall problem of child development centers was at the low level ($\mu = 2.31$). Considering it by aspect, the problem was also found at the low level in these aspects: personnel and management ($\mu = 2.22$); buildings, the environment and safety ($\mu = 2.27$); academic and curriculum activity aspect ($\mu = 2.17$), and community participation and support ($\mu = 2.57$). Guidelines about development of child development centers as arranged in order from higher to lower ranks were: 2.1) The local administration organization should allocate a budget for promoting and supporting administration and provide enough children's caretakers; 2.2) the child development centers should provide a safe place for a vehicle to stop for dropping off and picking up the children and have a fire prevention measure; 2.3) the committee members for child development centers administration should participate in developing a curriculum, and the local administration organizations should support and promote the personnel of child development centers to make a learning experience plan continuously; and 2.4) the community should be provided with an opportunity to participate in educational planning for child development centers concerning activity arrangement in the important days.

Keywords : Administration / Child Development Centers / Development Problems and Guidelines

บทนำ

เด็กปฐมวัยที่ต้องพึ่งพาผู้เลี้ยงดูบนพื้นฐานที่สนองความต้องการของเด็กที่ต้องการความรักความอบอุ่น ความเข้าใจ และความจำเป็นเพื่อให้ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุลต่อเนื่องไปพร้อมกันทุกด้านรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะการพัฒนาเด็กในวัยนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับพัฒนาการทางสมอง หากสมองได้รับการกระตุ้นและพัฒนาอย่างถูกวิธีในช่วงจังหวะเวลาที่เหมาะสมจะทำให้พัฒนาการทุกด้านสมบูรณ์เต็มที่เป็นรากฐานของชีวิต อันมั่นคงที่จะเป็นคนที่ คนเก่งและคนที่มีความสุข พร้อมทั้งจะทำประโยชน์ ให้แก่มนุษยชาติได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างยิ่งเพราะเด็กวัยนี้ยังเล็กมาก ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้หรือได้น้อย ต้องอาศัยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากผู้ใหญ่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546) ดังนั้นจึงเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่รวมทั้งเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

และระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคลภายใต้บริบททางวัฒนธรรมอารยธรรมและวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประชาชน ในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ และการบริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการศึกษาก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิ์จัดการศึกษาระดับใดก็ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษาเป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อกระจายโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัญหาหลายประการ เช่น ไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และข้อจำกัดอื่นๆ ในด้านการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้เด็กมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้า รวมถึงชาวปัญหาที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่อยู่ในชนบท จากผลสำรวจประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ไทยหลายครั้งที่ผ่านมาสรุปได้ว่าประมาณ 1 ใน 5 ของเด็กในช่วงอายุ 3-5 ปีแรก จะมีระดับพัฒนาการที่สงสัยล่าช้า หรือค่อนข้างล่าช้า มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ และนอกจากนี้ยังพบว่าพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กไทยจะอ่อนด้อยด้านสมาธิ ความอดทนและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งความสามารถในด้านอารมณ์และสังคมนั้น จะมีผลต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และความสำเร็จของชีวิตในอนาคต (มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. 2551)

จากการศึกษาผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่เน้นการเตรียมความพร้อมของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรหมพิริษฐ์ รักษาพรหมณ์ (2553) พบว่า ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลผาจากมีโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาที่ดี มีการบริหารที่รวดเร็ว ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ ให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการด้านบุคลากรสูงสุดซึ่งตรงกับพงษ์รัตน์ หนาแน่น (2552) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลาน เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอยู่ในระดับมากในด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ (ณัฐวัฒน์ ราวาลัย. 2554) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองได้เสนอแนะ

เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ คือ ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กควรได้รับการสนับสนุน ให้ได้รับการเพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการศึกษาด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรรักษาอุปกรณ์เครื่องเล่นที่สนับสนุนต่อการพัฒนาการของเด็กให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย ควรมีการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนระหว่างผู้บริหารกับผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับกฤติมา ไทยหนุ่ม (2553) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะค่า จังหวัดลพบุรี พบว่า ควรปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก ควรปรับปรุงห้องน้ำให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ควรจัดสื่อให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควรเพิ่มมาตรการป้องกันดูแลความปลอดภัย ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย และควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ทักษะในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และผลจากการสำรวจของเทศบาลตำบลสหัสขันธ์ พบว่าจำนวนเด็กที่ผู้ปกครอง ส่งเข้าเรียนมีจำนวนลดลงจากปีการศึกษา 2553 โดยเฉลี่ย ร้อยละ 11.05 (สำนักงานท้องถิ่นอำเภอสหัสขันธ์. 2554)

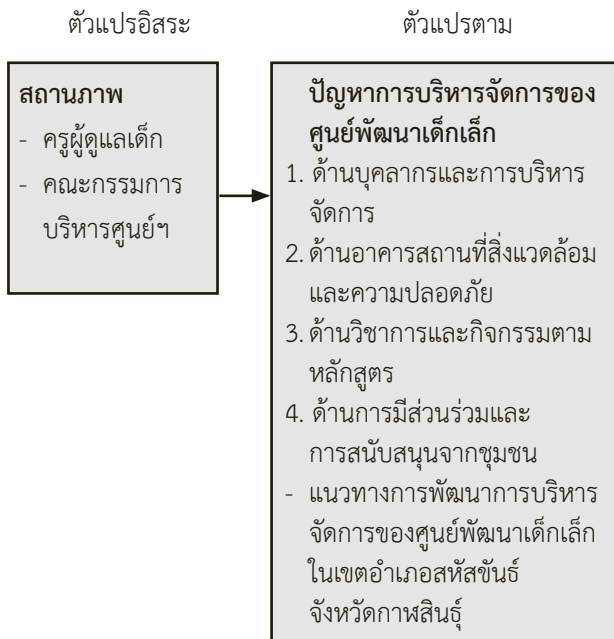
ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการเสนอต่อผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแบบยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 60 คน และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 170 คน ในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 230 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา
2. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร
3. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดก่อนแจกแบบสอบถาม เพื่ออธิบายให้เกิดความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม และเน้นย้ำให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทุกข้อคำถามโดยเฉพาะตอนที่ 3 พร้อมนัดหมายรับแบบสอบถามคืน
4. รับแบบสอบถามคืน พร้อมตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยจากประชากร (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายซึ่งกำหนดการ ให้คะแนนการตอบแบบสอบถามตามระดับการดำเนินงาน สอดคล้อง (บุญชมศรี สะอาด, 2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหาหาระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหาหาระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาหาระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาหาระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีปัญหาหาระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก โดยการวิเคราะห์เนื้อหาในแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.31$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ($\mu = 2.22$) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม

และความปลอดภัย ($\mu = 2.27$) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\mu = 2.17$) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ($\mu = 2.57$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	μ	σ	ระดับปัญหา
ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	2.22	0.89	น้อย
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	2.27	0.91	น้อย
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	2.17	0.83	น้อย
ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	2.57	0.99	ปานกลาง
โดยรวมเฉลี่ย	2.31	0.98	น้อย

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรตั้งงบประมาณช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการและจัดสรรครูผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กมีการพัฒนาตนเอง

2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีสถานที่จอดรถรับ-ส่งเด็กเล็กที่สะดวกปลอดภัย อีกทั้งต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และห้องเรียนต้องมีความสะอาดเป็นระเบียบและเอื้อต่อการเรียนรู้

2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับหลักสูตรที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการจัดหาสื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอโดยเน้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน คือ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญและควรแจ้ง

ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน รองลงมา ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปัญหาเรื่อง ความยุติธรรม โปร่งใส ในการจัดบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและถือว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือปัญหาความพอเพียงของงบประมาณที่ใช้ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปัญหาบทบาทในการรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น จึงต้องบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้นเมื่อมีผู้มาขอความช่วยเหลือในเรื่องการเข้าทำงานในหน่วยงานจึงรับเข้ามาทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยบางครั้งไม่เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขาดความโปร่งใสในการจัดบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังผลการศึกษาของ ธนพล ดอนชวนชม (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล กองแกก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความต้องการด้านการบริหารบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยต้องการให้มีการกำหนดอัตราบุคลากรอย่างเหมาะสมกับปริมาณงาน ต้องการให้มีการกำหนดแผนงานบุคลากรไว้ในแผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ต้องการให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการวางแผนงานบุคลากร ต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการคัดเลือกผู้ดูแลเด็ก ต้องการให้มีการสรรหาคัดเลือกและการบรรจุแต่งตั้งจาก ผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาปฐมวัย ต้องการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครองร่วมพิจารณาคัดเลือก ต้องการให้กำหนดปริมาณงานที่เหมาะสมกับบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากมีบุคลากรประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อย ต้องการความยุติธรรม โปร่งใสในการจัดบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าทำงาน

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ยังถือว่าการดำเนินงานด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาอยู่ เช่น การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ทุกปี พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดและถือว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือความเพียงพอของพื้นที่ใช้สอยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ บางแห่งอยู่ในพื้นที่ของวัดจึงมีข้อจำกัดเรื่องปรับปรุงอาคารสถานที่และพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการใช้จัดเป็นนวมกิจกรรม

3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ยังถือว่าการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีปัญหาอยู่ เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของคณะผู้บริหาร พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดและ ถือว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากผลการศึกษาดังกล่าวส่งผลให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างแท้จริง จึงขาดการสนับสนุนทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านวิชาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องประสบปัญหาด้านอื่นๆ ตามมา เช่น งบประมาณ วัสดุการศึกษา และสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่องการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเห็นความจำเป็นความสำคัญในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความต้องการในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าศูนย์ไม่ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์เท่าที่ควร อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนไม่เต็มที่ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด มีภารกิจจำเป็นหลายประการที่ต้องเร่งจัดทำ และกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์ จึงไม่ได้มีส่วนร่วมกับศูนย์เท่าที่ควร ดังที่

(ธนพล ดอนชวนชม. 2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล กองแกก อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการพัฒนาผู้เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังต่อไปนี้ จัดให้มีการประชุมทุกครั้ง เพื่อวางแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีส่วนร่วมการวางแผนของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนและส่งเสริมการรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี เนื่องจากแต่ละศูนย์มีจำนวนเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี ลดลง แต่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวนมากขึ้น และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ 4. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและถือว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์ และการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานการบริหารงานจึงไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากงานวิจัยของจรรยา ชินสี (2552) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งยังขาดการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบันยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการนิเทศการเรียนการสอน ทำให้ไม่มีความมั่นใจที่จะทำการนิเทศ มีเพียงการติดตามการปฏิบัติงาน และสอบถามถึงปัญหา อุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงานเท่านั้น ทั้งนี้เพราะในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านนี้โดยตรง และสอดคล้องกับสกุณา ชนะศึก (2556) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ในระดับมาก แสดงว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านบุคลากรและบริหารจัดการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการด้วยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรจัดสรรตำแหน่งผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กมีการพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อ และการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการบริหารพัฒนาศูนย์ให้ดีขึ้น ผู้ดูแลเด็กควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา

2. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีสถานที่จอดรถรับ-ส่ง ที่สะดวกแก่ผู้ปกครอง ควรมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม มีแสงสว่างเพียงพอ มีมุ้งลวด อากาศถ่ายเทสะดวก มีรั้วรอบขอบชิดเป็นสัดส่วน และมีประตูทางเข้า-ออก ห้องน้ำควรใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งานของเด็กเล็ก เช่น โถส้วมสำหรับเด็กเล็ก และแยกห้องน้ำชาย-หญิง หมั่นตรวจเครื่องเล่นสนามและอุปกรณ์ต่างๆ อยู่เสมอเพื่อให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ มีความปลอดภัยขณะเล่น

3. ด้านวิชาการ กิจกรรมหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก ควรเพิ่มทักษะการเขียน การวาดให้เด็ก สอนให้เด็กเขียนชื่อและนามสกุลของตนเองได้ มีการบ้านให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติที่บ้านเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กรักการอ่านเพิ่มสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอน จัดกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออก สอนให้เด็กมีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม

4. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก ควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความร่วมมือจากชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารจัดการด้านการศึกษาของผู้บริหารท้องถิ่นกับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองร้อยอาสาสมัครชาตินิแดน.

กฤติมา ไทยหนุ่ม. (2553). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะค่า จังหวัดลพบุรี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรรยา ชินสี. (2552). **แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนพล ดอนชวนชม. (2552). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พงษ์คนัย หนาแน่น. (2552). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด อำเภอ บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ณัฐวัฒน์ ราวาลัย. (2554). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น วัดโพธิ์ศรีวิทยาลัย อำเภอดำชะอี จังหวัดมุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ชัยภูมิ : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

พรหมพิสิษฐ์ รักษาพรหมณ์. (2553). ความพึงพอใจของ
ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและบุคลากรต่อการบริหาร
จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วน
ตำบลผาจาก อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิษฐ์ : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรดิษฐ์.

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. (2551). นโยบายสาธารณะเพื่อ
คุณภาพชีวิตที่ดี : กระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
(Healthy Public Health Policy and Participatory
Process). กรุงเทพฯ : มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.

สฤณี ชนะศึก. (2556, กันยายน-ธันวาคม). “ความพึงพอใจ
ของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนามน
จังหวัดกาฬสินธุ์,” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม.
3(3) : 83-89.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546).
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545.
กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2548). แนวดำเนินงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ.
กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการ.

สำนักงานท้องถิ่นอำเภอสหัสขันธ์. (2554). สรุปจำนวนเด็ก
นักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำปี 2554.
กาฬสินธุ์ : สำนักงานท้องถิ่นอำเภอสหัสขันธ์.